

1. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดชาวตะวันออก (Java Timur)

1.1 จังหวัดชาวตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 48,000 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรประมาณ 41.41 ล้านคน (เป็นวัยแรงงานประมาณ 23.87 ล้านคน) ค่าแรงขั้นต่ำ 2.04 ล้าน IDR/เดือน (ประมาณ 135.95 USD/เดือน) โดยเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ มีพื้นที่ภูเขา ภูเขาไฟ พื้นที่ราบ และทะเล จึงเป็นจังหวัดสำคัญแห่งหนึ่งด้านเศรษฐกิจและการลงทุน ทั้งในด้านการค้าและอุตสาหกรรมการผลิตสินค้า เกษตรกรรม และภาคการขนส่ง

1.2 ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดในปัจจุบัน คือ Mrs. Khofifah Indar Parawansa

1.3 เมืองสุราบายา เป็นเมืองเอกของจังหวัดชาวตะวันออก ตั้งอยู่บริเวณชายแดน ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ของเกาะชวา และบริเวณช่องแคบมาดुरา (Madura Strait) และเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับที่ 2 ของอินโดนีเซีย มีประชากรประมาณ 2.97 ล้านคน โดยมีรัฐบาลและกฎหมายท้องถิ่นของตนเองผู้ว่าราชการสุราบายาและผู้แทนท้องถิ่นเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี ทั้งนี้ เมืองสุราบายาเป็นเมืองท่าแรก ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และปัจจุบันเป็นหนึ่งในเมืองท่าที่สำคัญที่สุดของทวีปเอเชีย โดยมีท่าเรือที่สำคัญคือ Tanjung Perak ซึ่งเป็นท่าเรือที่สำคัญที่สุดเป็นลำดับที่ 2 ของอินโดนีเซีย และเป็นท่าเรือหลักทางทิศตะวันออกของเกาะชวา นอกจากนี้ ในปี 2561 สุราบายาได้รับการจัดอันดับจาก Kompas Research and Development Center อินโดนีเซียให้อยู่ในลำดับที่ 1 ของ Smart City Index และได้รับรางวัล Special Mention จาก Lee Kuan Yew World City Prize 2018 สิงคโปร์และได้รับรางวัล Online Popular City จาก Guangzhou International Award for Urban Innovation ในปี 2561

1.4 ปัจจุบัน จังหวัดชาวตะวันออก มีท่าอากาศยาน 4 แห่ง และท่าเรือสำคัญ 7 แห่ง โดยท่าเรือที่สำคัญที่สุดคือ ท่าเรือน้ำลึก Tanjung Perak เมืองสุราบายา ซึ่งเป็นท่าเรือหลักทางทิศตะวันออกของเกาะชวา และท่าเรือที่สำคัญที่สุดเป็นลำดับที่ 2 ของอินโดนีเซียรองจากท่าเรือ Tanjung Priok ที่กรุงจาการ์ตา ซึ่งมี traffic ที่หนาแน่นมาก ทำให้ปัจจุบัน รัฐบาลอินโดนีเซียพยายามพัฒนาท่าเรือ JIPE Port ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ Gresik ให้เป็นท่าเรือหลักของจังหวัดควบคู่กัน

1.5 ข้อมูล/สถิติที่สำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดชวาตะวันออก มีดังนี้

1.5.1 เศรษฐกิจของจังหวัดในปี 2566 ขยายตัว 4.95% (สัดส่วนการเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งประเทศอยู่ที่ 5.05%) และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อ GDP ของอินโดนีเซีย 14.12% (สำหรับไตรมาส 1-3/2566) โดยอุตสาหกรรมที่สำคัญคือ อุตสาหกรรมการผลิต/แปรรูปสินค้า การค้าขาย(ค้าปลีก/ส่ง) เกษตรกรรม/ปศุสัตว์/ประมง

1.5.2 จังหวัดชวาตะวันออกได้รับการลงทุนรวมทั้งหมด (FDI + DDI) ในปี 2566 มีมูลค่า 145.1 ล้านล้าน IDR (ประมาณ 9.28 พันล้าน USD) เพิ่มขึ้น +31.5% โดยเป็น FDI มูลค่า 70.2 ล้านล้าน IDR (ประมาณ 4.49 พันล้าน USD) เพิ่มขึ้น +56.3% (อยู่ในลำดับที่ 5 ของอินโดนีเซีย)

1.5.3 อุตสาหกรรมในจังหวัดชวาตะวันออกที่ได้รับ FDI มากที่สุดในปี 2566 คือ (1) อุตสาหกรรมถ่านหินและเหมืองแร่ 2.6 พันล้าน USD (2) อุตสาหกรรมเกี่ยวกับน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ 290 ล้าน USD และ (3) อุตสาหกรรมการเพาะปลูก ประมง และปศุสัตว์ 150 ล้าน USD โดยพื้นที่ที่ได้รับ FDI มากที่สุดในจังหวัด คือ Gresik Regency ที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองสุราบายา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษและนิคมอุตสาหกรรม (ทั้งนี้ ตามข้อมูลล่าสุดที่ปรากฏในปี 2565 ไทยเป็นผู้ลงทุนในจังหวัดลำดับที่ 14 มีมูลค่าการลงทุน 40 ล้าน USD ใน 193 โครงการ)

1.5.4 ปัจจุบัน จังหวัดชวาตะวันออกมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) 2 แห่ง คือ

- Singhasari SEZ ตั้งอยู่ที่เมืองมาลัง เน้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (อาณาจักรโบราณสิงหารี และอุทยานโบโรโม) การศึกษาและอุตสาหกรรม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีเป้าหมายดึงดูดการลงทุน 800 ล้าน USD โดยปัจจุบันมีบริษัทสำคัญที่ลงทุนในพื้นที่ อาทิ Amazon และ Telkom ฯลฯ รวมถึงการร่วมตั้งศูนย์การศึกษาและอบรมระหว่างบริษัทและมหาวิทยาลัยในอินโดนีเซีย โดยล่าสุด University of Indonesia กับ King's College London มีโครงการจะตั้งสถานศึกษาระดับปริญญาโทด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและอนาคตด้านดิจิทัลในพื้นที่ด้วย

- Gresik SEZ (Java Integrated Industrial and Ports Estate (JIPE))

- ตั้งอยู่ที่เมือง Gresik บริหารงานโดย PT Berkah Kawasan Manyar Sejahtera (ผ่านการประมูล) เน้นอุตสาหกรรมด้านหลัก การผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ปีโตรเคมี เคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมพลังงาน มีเป้าหมายดึงดูดการลงทุน 15.84 ล้าน USD และมีท่าเรือ JIPE เป็นท่าเรือหลักประจำ SEZ ซึ่งสามารถรับเรือขนาด 150,000 DWT ได้ และมีระบบพื้นฐานที่พร้อมสำหรับการขนส่งและการรองรับการขนส่งระดับอุตสาหกรรมหนัก โดย รัฐบาลอินโดนีเซียวางแผนพัฒนาท่าเรือดังกล่าวให้มีความพร้อมเป็นท่าเรือรองจาก Tanjung Perak ที่สุราบายาด้วย

- โอกาสการลงทุนที่สำคัญมีดังนี้
 - อุตสาหกรรมพลังงานสีเขียว อาทิ โซลาร์เซลล์ การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลม โรงงานไฮโดรเจนเหลว การผลิตแบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้า ระบบกักเก็บพลังงานสะอาด และการรีไซเคิลแบตเตอรี่
 - โลจิสติกส์ เช่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่ง การลงทุนใน cold storage โกดัง ศูนย์กระจายสินค้า ฯลฯ เป็นต้น
 - อุตสาหกรรมเคมี อาทิ คอนกรีต ซีเมนต์ การผลิตปุ๋ย โรงงานผลิตเคมีภัณฑ์ ฯลฯ
 - อุตสาหกรรมเหล็ก อาทิ การถลุงทองแดง นิกเกิล การผลิตเหล็กกล้า อลูมิเนียม
 - อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ ทุนยนต์ AI สมาร์ทโฟน สมาร์ททีวี และการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในบ้าน ฯลฯ

1.5.5 การท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามนโยบายของรัฐบาลอินโดนีเซียส่วนกลาง รวมถึงการท่องเที่ยวฮาลาล และการพัฒนาอุทยานแห่งชาติโบโรโมที่เป็น tourist magnet ของจังหวัด ควบคู่กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ร่วมกับชุมชน

2. สาขาการลงทุนที่ไทยมีศักยภาพ และฝ่ายจังหวัดชาวตะวันออกมีความต้องการ ตามข้อประเมินของสถานเอกอัครราชทูต ได้แก่

2.1 พลังงานสะอาด/พลังงานหมุนเวียน เนื่องจากทั้งสองฝ่ายมีเป้าที่สอดคล้องกันในการบรรลุ Net Zero และการส่งเสริม green transition/ energy transition รวมถึงในภาพรวม บริษัทไทยมีความจริงใจและตื่นตัวในเรื่องดังกล่าวมากกว่าบริษัท อินโดนีเซีย โดยอาจ integrate ประเด็นพลังงานสะอาด/หมุนเวียนเข้ากับธุรกิจหลักหรือการเจาะตลาด niche ในด้านพลังงานหมุนเวียน

2.2 อุตสาหกรรมเกษตร/การผลิตอาหาร เป็นสาขาที่เป็นจุดแข็งของไทย และเป็นประเด็นที่อินโดนีเซียมีข้อจำกัด/จุดอ่อน ขณะเดียวกันมักมีนโยบายในเชิง protectionism ทั้งนี้ ไทยมีศักยภาพและน่าจะสามารถวางบทบาทของตนเองให้เป็น Food Provider สำหรับอินโดนีเซียเพื่อสนับสนุนความมั่นคงทางอาหารของอินโดนีเซียได้ โดยเฉพาะในกรณีที่อินโดนีเซียขาดแคลนผลผลิตทางการเกษตรและในส่วนของการลงทุน/ถ่ายทอดเทคโนโลยีนั้นหากไทยสามารถเพิ่ม presence ในด้านนี้ในอินโดนีเซียได้ก็อาจสามารถใช้ต่อรองและแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับอินโดนีเซียได้ด้วย

2.3 โลจิสติกส์ เนื่องจากนโยบายภาพรวมของอินโดนีเซีย คือการสร้าง connectivity และจังหวัดชาวตะวันออกเป็นเมืองอุตสาหกรรมและท่าเรือหลักของภาคตะวันออกของเกาะชวา ทั้งนี้ ไทยได้รับการ recognize จากฝ่ายอินโดนีเซีย ว่าสามารถออกแบบระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมกับนิคมอุตสาหกรรมได้ดีและครอบคลุม รวมถึงมีศักยภาพด้าน cold storage ที่เชื่อมกับประเด็นด้านความมั่นคงทางอาหาร/อุตสาหกรรมเกษตร การลงทุนหรือแบ่งปันองค์ความรู้ในด้านนี้จึงน่าจะได้รับการตอบรับที่ดีจากฝ่ายอินโดนีเซีย

2.4 สาธารณสุข โดยที่สุราษฎร์เป็นเมืองหลักอันดับ 2 ของอินโดนีเซีย และมีชาวอินโดนีเซียที่มีฐานะจำนวนมาก ทำให้ชาวสุราษฎร์จำนวนมากเลือกเดินทางไปรักษาตัวที่สิงคโปร์ที่มีเที่ยวบินตรง และใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง รวมถึงปัจจุบันชาวอินโดนีเซียมีความสนใจในด้านความสวยงามมากขึ้น และหลายรายเดินทางไปใช้บริการ โรงพยาบาล/คลินิกเสริมความงามในไทย ทำให้สถานเอกอัครราชทูต เห็นว่า เมืองสุราษฎร์มีศักยภาพในการส่งเสริมธุรกิจ สาธารณสุข และธุรกิจสุขภาพ ด้านความงามและศัลยกรรมของไทย โดยมีโรงพยาบาลไทยจำนวนหนึ่งแสดงความสนใจศึกษาตลาดเพิ่มเติมด้วย

* * *